

6

Dokument Charty 77/12/86 (Telegram do Londýna)	2
Dokument Charty 77/13/86 (Dopis Charty 77 do Milána)	2
Příloha: Stanovisko vzniklé v prostředí Charty 77, zaslané milánské konferenci	2-6
Sdělení VONS č.512 (Katolický kněz Bystrík C. Janík odsouzen)	6
č.513 (A.Navrátilovi hrozí ochranná léčba)	7
č.514 (Policejní represe jako odpověď na podněty občanů)	7
č.515 (Heřman Chromý ve vazbě)	7
Příloha: Výňatek z dopisu Jana Duse prezidentovi republiky	8
č.516 (A.Navrátilovi uložena ochranná léčba)	9
č.517 (Další protináboženské represe)	10
Dopis chartistů redakci Práva lidu	11
Rozhovor s Januszem Onyszkiewiczem	11-14
Z ohlasů na Pražskou výzvu - dopis mírových aktivistů z USA	14
Z materiálů FIDH	15
V samizdatu nově vyšlo...	15
Krátké zprávy (Pavel Křivka vězněn na Borech - Petr Cibulka vězněn v Horním Slavkově - O zdravotním stavu vězněného Petra Hauptmanna - Vzpomínka na Jiřího Wolfa - Literární portrét Heřmana Chromého - Setkání mluvčích Charty 77 s pí Ridgewayovou - Zásahy StB proti přednáškám v Praze - Výsledky na přednáškovou činnost v Opavě - útok příslušníků VB na Stanislava Devátého - Jaromíru Šavřovi zabráněno v odjezdu do Prahy - Narušení životního prostředí v n.p. Spolana Neratovice	17-21

XX XX XXXX XXXXXXXXXX XXX XXXXX XXXXX XXX XXX XXXXX XXX

XX

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů
Charty 77

Petr Uhl, Anglická 8, Praha 2 - Vinohrady

[illegible]

Charta 77/12/86 (Telegram do Londýna)

Dne 16.4.1986 se v Londýně konalo solidarizační shromáždění, požadující propuštění dvou aktivistů polského hnutí Svoboda a mír z vězení. Mluvčí Charty 77 poslali účastníkům tohoto shromáždění tento telegram:

Seznámili jsme se se zásadami polského hnutí Svoboda a mír, v němž Jacek Czaputowicz a Piotr Niemczyk působí a s radostí konstatujeme, že jsou nám cíle hnutí i jeho praktické usilování velmi blízké. Také čs.občanské iniciativě Chartě 77 jde o prosazení základních lidských práv a také my toužíme po skutečném míru, jenž může být jen mírem svobodných lidí a národů. V účastnících polského hnutí Svoboda a mír spatřujeme své blízké přátele, a tím rozhodněji požadujeme propuštění jeho vězněných představitelů na svobodu.

V Praze 16.4.1986 Martin Palouš, Anna Šabatová a Jan Štern, mluvčí Charty 77

Charta 77/13/86 (Dopis Charty 77 do Milána)

Evropské síti pro dialog Východ-Západ

V Praze 25.dubna 1986

c/o Dieter Esche, Niebuhrstr.61, 1000 Berlin 12

Vážení přátelé,

děkujeme Vám za zaslání návrhu memoranda národům a vládám Evropy s názvem "Uvádět helsinskou smlouvu skutečně v život". O textu se bude jednat na květnovém milánském fóru, a proto jste ho dali možným účastníkům fóra k připomínce.

Všichni, kdo u nás text četli, jej ocenili jako významný krok vpřed od těch dob, kde se "boj za mír" chápal ještě jako něco odděleného od zápasu o lidská a občanská práva a o demokratizaci mezinárodních vztahů. Nicméně byly k textu i kritické připomínky. Nepovažovali jsme za vhodné zaslat je jako nezpracovanou tříšť, a proto jsme uvítali iniciativu skupiny signatářů, kteří diskusi o Vašem podkladovém textu zpracovali do uceleného stanoviska, které pak podepsali a které Vám v příloze zasíláme.

Milánskému fóru též postupujeme dokument Charty 77 č.7/86 "Prostor pro mladou generaci". Forum budou pravděpodobně zajímat kapitoly 2 a 3 uvedeného textu. V druhé kapitole dokumentu se uvažuje o tom, jak usnadnit vzájemné návštěvy mladých lidí z obou částí Evropy a navrhuje se založit tradici prázdninových táborů, jež by umožnily tematicky motivovaná setkání a maximálně levný pobyt. Pro celou akci jsme vymysleli zatím pracovní název "Mladá Evropa se poznává".

Třetí kapitola našeho dokumentu o mladé generaci se zabývá službou v armádě. Navrhuje se v ní zkrácení prezenční služby v ČSSR o půl roku a zřízení náhradní civilní služby pro brance, kterým svědomí nebo náboženské přesvědčení zapovídají cvičit se v zabíjení lidí.

Věříme, že oba texty přispějí k Vašemu jednání. Zasílajíce je, myslíme na to, jak nesnadný a důležitý úkol jste si předsevzali: vytvořit společné evropské povědomí, které by nikomu nedovolilo, aby nám povídal o míru a přitom dával zavírat své kritiky. A které by si rovněž nedalo namluvit, že demokracie a stupňující se militarizace světa mohou dobře koexistovat.

Proto upřímně přežeme Vašemu jednání i jeho cílům úspěch.

Srdečně Vás zdraví

Martin Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Šabatová
mluvčí Charty 77

Jan Štern
mluvčí Charty 77

Příloha č.1 :

Stanovisko vzniklé v prostředí Charty 77, zasláné milánské konferenci.

Vážení přátelé,
potěšilo nás, že svůj návrh memoranda národům a vládám Evropy^{x/} chápete nikoliv jako ukončení výměny názorů, nýbrž jako počátek dalšího kola diskusí o tom, jak uvádět helsinské úmluvy do života. Smysl těchto debat vidíme ve vytváření podmínek pro společný postup představitelů různých mírových a demokratických aktivit v obou částech Evropy. Ve vašem přístupu spatřujeme značný krok vpřed. Především v téže, že obracíte pozornost

^{x/} Jak jsme již oznámili (viz "Milánská výzva" v Info o Ch77/4/86 a krát--ká zpráva v Info o Ch77/5/86), připravuje Evropská síť pro dialog Východ-Západ toto memorandum popř. jiné dokumenty pro vídeňskou konferenci, která má letos v listopadu pokračovat helsinský proces KBSE.

Pozn.red.

k možnostem, obsaženým v helsinském procesu, aniž si děláte iluze o jeho dosavadních výsledcích. Plně sdílíme váš kritický postoj k tomu, co Helsinky dosud přinesly. Nikdy jsme nezdůrazňovali jejich význam proto, abychom truchlivý stav našeho rozděleného evropského domu zastírali, ale proto, abychom podněcovali iniciativy, jež by ve svých důsledcích mohly vést k demokratické mírové proměně Evropy. Nikdy jsme také nezdůrazňovali význam řešení evropské otázky (a v jejím rámci německé otázky) proto, že bychom se chtěli obracet zády ke globálním problémům současné lidské civilizace. Naopak: jsme přesvědčeni, že právě energické vykročení k bezpečné Evropě demokratické a mírové spolupráce je závažnou, ne-li nejzávažnější podmínkou řešení jak vztahů mezi Západem a Jihem, tak i všech dalších velkých světových problémů, včetně ekologických. Zdá se, že se nerozcházíme ani v tomto směru.

Vítáme vzájemnou shodu v tom, že těžiště porušování lidských práv (my bychom zde zdůraznili občanských a politických práv) je v Evropě v její východní části. A ani my nejsme pro idealizování poměrů v západní polovině Evropy. Jsme stejně jako vy přesvědčeni, že základní myšlenka "vlády lidu" (politické demokracie) je něco, co je nutno hájit; a tím, že ji lidé budou hájit, mohou ji naplnit novým životem a větší spravedlivostí.

Chápeme rovněž motivy vašich specifických požadavků, týkajících se odzbrojení. Podporujeme různé kroky k odzbrojení, a tedy i každý rozumný, byť i na první pohled nevýznamný, dílčí krok. Tyto návrhy většinou nacházejí podporu spíše u vlád v naší části Evropy. Máme k politice své vlády zásadní výhrady, ale to není důvod, abychom takové návrhy odmítali. Je to však pro nás výzva, abychom upozornili, že rozporné postoje a obavy jsou důsledkem politiky vojenské síly, pro niž platí, že podstatou mezinárodní bezpečnosti je vojensko-strategická rovnováha a nikoli demokratizace mezinárodních vztahů v souladu s tužbami a vůlí národů. Nemůže být pochyb, že promyšlená politika demokratického míru by získala na celém evropském kontinentě tolik spojenců, že by ve směru odzbrojení dosáhla radikálního průlomu.

V této souvislosti o ekonomických a jiných sankcích. Sankce jistě zhoršují mezinárodní situaci. Je ovšem třeba zamýšlet se také nad jednáním, které poskytuje důvody k vyhlášení sankcí, jež pak značná část demokraticky smýšlejících lidí plně podporuje. Pokud se vládnoucí kruhy v naší části Evropy nerozhodnou pro důsledně demokratickou alternativu řešení chronické krize "reálně socialistických" struktur, je všeobecné odmítání sankcí jen rétorickým gestem. A jenom demokratický způsob řešení krize, kterou prožíváme, skýtá naději, že návrh vybudovat "komplexní systém mezinárodní bezpečnosti" (Michail Gorbačov na sjezdu KSSS), systém, který by mj. zajistil bezpodmínečné právo každého národa volit si svrchované cesty a formy vlastního vývoje a jenž by vyloučil z mezinárodní praxe všechny formy diskriminace - a tedy i nepravdivé sankce - nezůstane na papíře.

Váš návrh je složením tří konkrétních dlouhodobých programů: 1/ programu, který označujete jako mírový, 2/ programu všestranné mezinárodní spolupráce (ekonomické, ekologické, vědecké a kulturní) a 3/ programu prosazování lidských práv. V úvodu k vlastnímu mírovému programu zdůrazňujete, že návrhy memoranda by neměly být chápány jako výčet opatření, nýbrž jako celek, který není pouhým součtem částí. Avšak už koncipování mírového programu (v podstatě programu odzbrojení) jako programu zvláštního, vedle dalších dvou, tuto zásadu celistvosti problematizuje. Dlouhodobé cíle mírového programu chápáte jako tři vzájemně propojené kroky, jejichž realizace by upravila cestu k Evropě zhavené jaderných zbraní od Atlantiku po Ural a umožnila nakonec celosvětové odzbrojení a svět bez válek.

První krok by podle vás měl spočívat v polstatném omezení a nakonec úplném stažení všech cizích vojsk a zbraní ze všech evropských zemí. Druhý v rozpuštění NATO a Varšavské smlouvy. Třetí pak ve vytvoření pásu trvale neutrálních nebo neúčastněných zemí od Skandinávie po Balkán.

Představme si, že se z Evropy cizí vojska stáhnou. Tím by vznikly podmínky pro rozpuštění nadstátních vojenských organizací. K stažení vojsk může dojít i na základě dohody o rozpuštění těchto vojenských

organizací; (což ovšem není totéž jako rozpustit bloky, tj. vojensko-politické organizace). Zkrátka, oba uvedené dlouhodobé cíle tvoří dva aspekty v podstatě jediného cíle, k němuž jsme se ostatně přihlásili v Pražské výzvě. Řídili jsme se přitom i úvahou, že podle oficiálního stanoviska vlád zemí Varšavské smlouvy by mělo být prvním krokem k překonání blokového rozdělení Evropy právě rozpuštění organizací vojenských. Jejich likvidace by tedy neznamenalala konec rozdělení Evropy do dvou společenství, ale podstatně by přispěla k ukončení neřešitelného sporu o tom, který z ~~h~~ obou bloků je obranný a který agresivní. Byla by skutečným průlomem do ideologie studené války.

Proti takovým návrhům se namítá, že evropská situace je asymetrická: Američané by se stáhli ze svého předpolí v Evropě za moře, Sověti jen o pár set kilometrů zpět; při zachování závislých režimů, politické organizace Varšavské smlouvy ve střední Evropě, by bylo snadné ~~z~~ zahájit bleskovou akci proti západní Evropě, která je tak ve strategické nevýhodě.

Rádi bychom se vyhnuli sporu, zda Sovětský svaz hodlá či nehodlá vojensky napadnout západní Evropu; a zda jedinou odpovědí na hrozbu, plynoucí z postavení západní Evropy, je nepřetržitá vojenská modernizace atlantického společenství. Domníváme se, že skutečně podstatné je ujasnit si, za jakých podmínek může západní Evropa získat takovou důvěru v záměry vlád zemí Varšavské smlouvy, aby mohla bez obav uskutečňovat kroky, naznačené stávajícími návrhy na odzbrojení a uvolnění mezinárodního napětí. A právě to nás přivádí k rozhodující komponentě vašeho dlouhodobého programu: vytvořit pás neutrálních a nezáúčastněných zemí od Skandinávie po Balkán.

Myslíme si, že Evropa nemůže být neutrální nebo nezáúčastněná tak, jak se těmto pojmům dnes rozumí. Vaše vize se zakládá na představě Evropy vklíněné mezi supervelmoci, jež nezmění svou ~~na~~ povahu.

Také v helsinském procesu ~~obě~~ supervelmoci zatím chovají "hegemonisticky". Neformují ho však samy a to je třeba stále zdůrazňovat. Netýká se to jen z nezáúčastněných nebo neutrálních zemí či zemí západních, ale do jisté míry i spojenců Sovětského svazu. Naopak, neutralizace Evropy je za těchto podmínek představa abstraktní. Evropský proces je bez Sovětského svazu a Spojených států nemyslitelný. V tomto smyslu platí, že perspektiva pluralitního společenství rovnoprávných a svrchovaných zemí nemůže být rozvíjena v opozici proti oběma velmocem či proti jedné z nich. Avšak: má-li se tato perspektiva stát realistickou alternativou statu quo, tj. chceme-li radikálně ~~gl~~izovat helsinský proces tak, aby se stal součástí uceleného demokratického programu, nelze se vyhnout opozici vůči těm ~~prvkům~~ supervelmocenské politiky, které narušují právo národů na sebeurčení. Demokratická opozice by měla vyvíjet cílevědomý tlak, aby velmoci přestávaly být hegemonistickými světovými mocnostmi a aby v mezistátních vztazích vystupovaly jako demokratičtí partneři, aniž by se proto vzdaly své odpovědnosti, dané již pouhou velikostí.

Pokud jde o Sovětský svaz, je zde zřejmě podmínkou jeho přeměna v opravdu demokratický federativní útvar, která bude spojena s ~~právním~~ procesem všeevropské ekonomické a politické integrace. Není nutné už nyní předvídat, jaké dílčí a přechodné formy a svazky se v tomto procesu vynoří. Je zřejmé, že perspektiva "neutrální" Evropy se s tímto procesem míjí.

Helsinky bývají kritizovány jako ~~potvrzení~~ potvrzení poválečného územně politického statu quo. Jejich statická a konzervativní interpretace je právem zdrojem odporu demokraticky smýšlejících Evropanů, který se v radikálních formách manifestoval jako odpor či nedůvěra k Helsinkám vůbec (i v části mírového hnutí). Tento odpor je bezpochyby legitimním výrazem požadavku, aby Evropa patřila Evropanům. Avšak Helsinky jsou především fenomén dvojznačný: jednak stvůří poválečný ("jaltský") status quo, jednak jsou východiskem k novému, vpravdě "helsinskému" stavu Evropy a severní polokoule vůbec. Tím druhým jsou natolik, nakolik směřují k pluralistickému, demokratic-

kému, rovnoprávnému a svrchovanému společenství všech národů evropských národů, včetně Rusů, ale i Američanů, kteří jsou s evropským osudem nerozlučně spojeni.

To nám ovšem připomíná dramatickou evoluci naší části Evropy po druhé světové válce, osudem Polska počínaje. Není tu nutné vypočítávat události, ~~oppravedlnované~~ "pojaltským" mírem, nepřipustností cokoli měnit na územně-politickém statu quo, který je výsledkem války. Víme, na čem dosud troskotal demokratický přerod "reálného socialismu". To vše je v rozporu s autentickým výkladem helsinských ~~úmluv~~ úmluv. A konstatuje-li se, že helsinský proces sám o sobě je symptomem globální krize, pak se nesmí zapomínat, že zdrojem této krize je také krize tzv. reálného socialismu.

Jednání v Bělehradě a Madridu potvrdila, že demokratický mírový program pro Evropu musí být založen na jasné představě o komplexní demokratické evoluci celé Evropy. Žádný soubor odzbrojovacích a jiných dílčích požadavků, týkajících se různých sfér společenského života, nemůže nahradit řešení tohoto základního problému. Proto také nelze obejít otázku rozděleného Německa (což ve svém návrhu činíte). Bytostné provizorium současného evropského lidství bývá do očí právě ve středu Evropy, zvláště pak v Západním Berlíně. V německé otázce se výrazně vyjevuje hranice mezi respektováním statu quo a jeho překonáváním.

Pokusili jsme se v ^{vy.} ~~žehruších~~ rysech o vystižení této hranice v Pražské výzvě. Reakce byly smíšené. To odpovídá současnému stavu evropského veřejného mínění. Stejně jako status quo v Evropě nepokládáme však ani stav veřejného mínění za neměnný a chceme ho aktivně ovlivňovat.

Evropa ovšem není rozdělena proto, že je rozděleno Německo. Německo je rozděleno proto, že je rozdělena Evropa. Evropa konce dvacátého století však je - a bude stále více - vysoce integrovaný útvar. Na tom nic nezmění fakt, že je to útvar integrovaný "dvojdome", tedy v jistém smyslu dezintegrován. Naopak: právě ^{to} tato "evoluční komplikace" se musíme realisticky vypořádat. Pro nás to znamená, že nemůžeme počítat s úplným zhroucením vazeb, jež se v naší části Evropy vytvořily. Realistická strategie se orientuje spíše na demokratickou transformaci sovětského bloku. Destruovat nelze ani západoevropskou integraci. Ale i pro ni platí, že bude muset překročit meze, na něž společný trh a tím i politická integrace západní Evropy narážejí. Zřejmě se nezmýlíme, když důvod stagnace budeme hledat v tom, co jsme nazvali integrací "dvojdovou". Před Evropou tak roste úkol historického významu: hledat přístupy k budoucí celoevropské integraci nikoli návratem k minulému, nýbrž obratem do budoucnosti. V novém vydání programu KSSS se hovoří o plánu vytvářet a rozvíjet mezinárodní mechanismy a instituce, které by sledovaly zájmy národů a států se zájmy všelidskými. To lze přijmout, rozumí-li se tím zájmy skutečně všelidské a nikoli partikulárně velmocenské. Tento rozdíl je ovšem třeba věrohodně prokazovat; orientace na mezinárodní spolupráci v demokratickém duchu musí být patrná jak mezi velmocemi a v rámci celé Evropy, tak i uvnitř bloků samých; například také ve vztazích mezi oběma německými státy.

Navazujeme tedy na vizi vašeho konečného cíle: formulujete ho jako celosvětové odzbrojení, jako svět bez válek. Domníváme se, že s námi budete souhlasit, napíšeme-li, že takový svět je možný jen tehdy, podaří-li se nám přeměnit všeevropský demokratický mírový potenciál ve všeevropské demokratické mírové společenství, které si postupně vynutí změnu. Vaši výzvu začít jednat tak, jako by jednotná, neutrální a mírová Evropa už existovala, chápeme jako snahu oprostit se od fascinace minulosti se všemi jejími vinami, rekriminacemi a také statem quo. Vskutku potřebujeme proniknout svým pohledem hlouběji do budoucnosti, neboť leccos svědčí o tom, že se dějinný pohyb zrychluje. Reagovali jsme na vaše heslo už před rokem Pražskou výzvou, kterou

inspirovala vize demokratické a samosprávné Evropy. Uvědomujeme si, že toto heslo bude v leckterém ohledu nutné domýšlet. O to rozhodněji se přimlouváme za politický dialog, jenž by přispěl v překonání krize helsinského procesu. Domníváme se, že vůle vstoupit do takového dialogu je tím nejlepším, co můžeme pro mír udělat.

Opakovaně nabízíme dialog i své vládě. Také o ní platí, co říkáte v návrhu memoranda o postoji oficiálních mírových výborů ve východní Evropě polovině Evropy; i ona odmítá nezávislé mírové iniciativy jako počínání lidí, kteří prý nikoho nezastupují. Ve skutečnosti vyjadřují jeme velmi rozšířený pocit, že proti neustále rostoucímu nebezpečí války a proti neblahému ~~všemu~~ stavu našeho evropského domu je třeba něco dělat. A také postoj oficiálních míst v naší části Evropy k nezávislým občanským a mírovým iniciativám o něčem vypovídá: ~~je~~ je kritériem upřímnosti jejich slov o míru a demokracii.

V Praze, Brně a Bratislavě v dubnu 1986 (Pozn.: Při dalším opisu prosím seřadte podle abecedy!) - 2

Dr. Václav Benda, Albert Černý, Jiří Dienstbier, Jan Dus, Jiří Grun-
torád, Jiří Hájek, Václav Havel, Ladislav Hejdlánek, Zdeněk Ingr,
Vladimír Kadlec, Luboš Kohout, Božena Komárková, Jan Kozlík, Miro-
slav Kusý, Marie Růt Křížková, Ladislav Lis, Jaromír Litera, Václav
Malý, Lenka Marečková-Müllerová, Anna Marvanová, Martin Palouš,
Radim Palouš, Gertruda Sekaninová-Čákrťová, Václav Slavík, Josef
Stehlík, Jana Sternová, Jarmila Stibicová, Jan Šabata, Jaroslav
Šabata, Anna Šabatová, Milan Šimečka, Jan Šimsa, Jan Štern, Petr
Uhl (s výhradami), Ladislav Uruba, Přemysl Vondra, Věra Vránová,
Rudolf Battěk, Eva Kantůrková, Jan Litomiský, Miloš Rejchrt, Jan
Ruml, Jiří Ruml

x

(43)

Příloha č. 2:

Prostor pro mladou generaci, dokument Charty 77/7/86
(Tento dokument byl zveřejněn v Informacích o Chartě 77/4/86.)

XXXXXX

Milánské konferenci zaslali svá doplňující vyjádření Luboš Kohout
("Poznámky k signovanému textu - odpovědi některých chartistů do
Milána") a Petr Uhl.

XXXXXX

XXXXXX

XXXXXX

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), čs. ligy pro
lidská práva, člena Mezinárodní federace pro lidská práva (FID H).

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění ČSSR.
Jména a adresy členů VONS byly zveřejněny ve sdělení č. 492, publiko-
vaném v Info o Ch 77/12/85.

x

Sdělení č. 512 (Katolický kněz Bystrík C. Janík odsouzen)

Senát okresního soudu v Popradě složený z předsedy JUDr. Štefana
Harabína a soudců Michala Pjesčáka a Cyrila Mečka odsoudil dne 4. ú-
nora 1986 katolického kněze františkána Bystríka Cyrila Janíka, nar.
5.1.1952, vedoucího skladu, bytem Jiráskova 629, Roztoky u Prahy,
k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 28 měsíců v I. NVS.

B. Janík byl uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst.
1 a, 2 b trestního zákona, kterého se měl dopustit údajným vyláká-
ním peněz od Terezie Knežníkové z obce Spišské Bystré, okr. Poprad.
Rozsudek dosud nenabyl právní moci. (Při hlavním líčení 15.10.1985
týž soud obžalo aného osvobodil, ale prokuátor se tehdy proti roz-
hodnutí odvolal a krajský soud v Košicích věc vrátil pevní instanci
k novému projednávání - viz sdělení VONS č. 497.)

B. Janík je zároveň trestně stíhán od 15.10.1985 pro trestný čin
maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178
trestního zákona. Postup policejních a justičních orgánů proti B. Ja-
níkovi je součástí jejich úporné snahy vzbuzovat nedůvěru vůči čle-
nům františkánského řádu a znevažovat jejich duchovní orientaci, je-
jímž výrazným rysem je zachovávaní chudoby. Františkánská praxe vzbuzuje mezi mladými lidmi respekt. Mnozí z nich se proto rozhodli žít

(Protože před V. Bendu
"Dr." na "dr." y 2.)
při jde R. Battěk, mění se zkratka

podle františkánských regulí navzdory případným nesnázím a překážkám kladeným státními orgány. Již několik zasahuje Státní bezpečnost tvrdě do života františkánského řádu - domovními prohlídkami při nichž byly odnаты liturgické potřeby a veškerá samizdatová náboženská literatura, dále výslechy a stálým sledováním. Naposledy v červnu 1985 provedla StB domovní prohlídky v několika bytech v Praze a Košicích, kde tehdy B. Janík bydlel. Jeho odsouzení za údajný kriminální delikt má zpochybnit jeho ~~návštěvy~~ náboženskou aktivitu a řeholní způsob života. Státní bezpečnost používá všech dostupných prostředků, aby zabránila vzrůstajícímu vlivu františkánského řádu.

13. dubna 1986

x

Sdělení č. 513 (A. Navrátilovi hrozí ochranná léčba)

Jak jsme již oznámili (viz sdělení 486, 490, 491, 492 a 498), byl Augustin Navrátil, katolický aktivista z Lutopecen u Kroměříže, trestně stíhaný pro údajné pobuřování, v průběhu vazby podroben dlouhodobému psychiatrickému vyšetření na uzavřeném oddělení léčebny v Praze-Bohnicích.

Dne 18. 3. 1986 byl A. Navrátil na základě znaleckého posudku kolegia lékařů z Bohnic propuštěn z vazby (a pravděpodobně bylo též zastaveno trestní stíhání). A. Navrátil však nebyl propuštěn na svobodu, nýbrž proti své vůli a navzdory protestům a zárukám rodinných příslušníků nuceně internován v psychiatrické léčebně v Kroměříži - tento postup je v hrubém rozporu s čs. zákony. Teprve dodatečně má být sankcionován tím, že na návrh ředitele psychiatrické léčebny bude soud rozhodovat o tom, zda má být A. Navrátilovi uložena ochranná léčba. Toto jednání bylo stanoveno na pondělí 21. 4. 1986 ve 13 hodin v budově okresního soudu v Kroměříži.

Je dosti obtížné spravedlivě posoudit etické postoje zúčastněných psychiatrů. Jsme informováni, že si byli vědomi značného zájmu veřejnosti o tento případ a že na ně A. Navrátil působil jako osobnost přinejmenším podivínská - což po desetiletích tvrdého pronásledování není nic překvapujícího. Je velmi pravděpodobné, že nepochybovali o jeho naprosté nevině, chyběla jim však odvaha se s ním otevřeně solidarizovat i důvěra, že by se mu před čs. soudy podařilo tuto nevinu prokázat. Rozhodli se patrně proto pro domněle menší zlo, totiž ochránit A. Navrátila před vězením, současně však zdiskreditovat jeho osobu i jeho zápas a poslat ho na neurčitou dobu do psychiatrické léčebny. Technicky napomohli svému profesionálnímu svědomí např. i tím, že použili zahraniční testy, kde se vyskytují klíčové otázky typu: "Domníváte se, že vás někdo sleduje?", "Že vám odposlouchává telefon?", "kontroluje poštu?". Bohužel u mnoha čs. občanů - a Augustin Navrátil mezi ně rozhodně patří - nelze z kladné odpovědi na tyto otázky dovozovat psychickou poruchu, nýbrž pouze zvýšený zájem StB. Ostatní psychiatři jsou si této čs. reality velmi dobře vědomi.

Trváme na tom, že občanská aktivita A. Navrátila nejen není hrozbou pro jeho okolí - což je jediný zákonný důvod pro nucenou hospitalizaci - ale že je naopak velice prospěšná pro celou naši společnost. Pokud soud ochrannou léčbu uloží, apelujeme na všechny spoluodpovědné zdravotnické pracovníky, aby usilovali o její maximální zkrácení a aby se střezili použít medikace či jiných léčebných praktik, které by mohly narušit osobnost svévolně internovaného Augustína Navrátila.

Toto sdělení se opírá o předběžné informace, které budou později upřesněny.

13. dubna 1986

x

Sdělení č. 514 (Policejní represe jako odpověď na podněty občanů)

Dne 9. 4. 1986 byly provedeny domovní prohlídky u následujících občanů z Mělnicka:

Jan Dus, nar. 19. 7. 1931, signatář Charty 77, evangelický farář bez státního souhlasu, t. č. vědecky pracuje na podkladě zahraničního stipendia, otec čtyř dětí, bytem Neratovice-Libiš, Školní č. 1;

Heřman Chromý, 37 let, signatář Charty 77, otec tří dětí, bytem Mělník, sídliště Podolí č. 2762;

Jiří Pavlíček, nar. 18. 11. 1945, dělník, otec dvou dětí, bytem Mělník,

sídlíště Pivovar 2888.

Prohlídky nařídil vyšetřovatel StB kpt. JUDr. Daniel Bežuch z KS SNB v Praze a podíleli se na nich mj. vyšetřovatelé StB kpt. Predajnoš a mpor. Musil, dobře známí z předchozích akcí proti Chartě 77. Prohlídky byly zdůvodněny trestním stíháním pro trestný čin pobuřování (§100, odstavec 1 a trestního zákona), zahájeným dne 8.4.1986. V rozporu se zákonem nebylo však ani v příslušných usneseních, ani při následujícím vyšetřování uvedeno, čím měla být naplněna skutková podstata údajného ~~gr~~ trestného činu.

Výběr odnatých předmětů byl proto dosti široký a libovolný: publikace zahraničních a samizdatové, kazety, soukromé písemnosti, psací stroje atd. Zdá se však, že se zájem vyšetřovatelů i jejich pozdější otázky zaměřovaly především na různé stížnosti jmenovaných a jejich podání, zaslané čs. úřadům.

Všichni tři postižení byli zadrženi a opakovaně vyslýcháni. Po 48 hodinách byli Jan Dus a Jiří Pavlíček propuštěni, aniž proti nim bylo vzneseno obvinění. Heřman Chromý do 14.4.1986 propuštěn nebyl, je tedy trestně stíhán a prokurátor na něj asi uvalil vazbu. 14. dubna 1986

x

Sdělení č. 515 (Heřman Chromý ve vazbě)

Jak jsme již oznámili ve sdělení č. 514, byl dne 9.4.1986 zadržen signatář Charty 77 Heřman Chromý, nar. 19.2.1947. Téhož dne byla u něj provedena domovní prohlídka a prokurátor krajské prokuratury pro Středočeský kraj L. Semerád ho vzal do vazby. Heřman Chromý je obviněn z trestného činu pobuřování podle § 100 odstavec 1 a, c trestního zákona, neboť měl pobuřovat proti zřízení republiky a proti jejím společenstvím nebo přátelským vztahům k jiným státům. Konkrétní obsah vzneseného obvinění není dosud znám, svědci jsou při výslechu dotazováni na verbální projevy H. Chromého na pracovišti, dále na jeho styky s mluvčími Charty 77, na rozšiřování Svědectví a Informací o Chartě 77 a na to, že v čísle 12/85 těchto Informací byl zveřejněn otevírací dopis Heřmana Chromého Vasilu Bilakovi.

~~Při svědeckém výslechu manželky Heřmana Chromého paní~~

Heřman Chromý je úředníkem v elektrárně v Mělníku, je ženat a má tři děti ve věku 16, 13 a 9 let.

Při svědeckém výslechu manželky Heřmana Chromého paní Marcely Chromé postupoval vyšetřovatel StB kpt. JUDr. Daniel Bežuch v rozporu se zákonem, když zákonné poučení, že pí Chromá svědčit nemusí, doprovázel hrozbou, že "podle povahy trestného činu by si odmítnutím výpovědi mohla způsobit trestní stíhání a vazbu". Další svědky vyšetřovatelé nutili, aby podepisovali protokoly, které obsahovaly formulace, jež svědci neužili. Zákon porušil i prokurátor, který v oznámení o uvalení vazby neuvádí, kde je H. Chromý vězněn; předpokládá se, že je ve vazbě ve věznici č. 1 ministerstva spravedlnosti v Praze - Ruzyni.

Jak jsme již oznámili, byly v této trestní věci provedeny další dvě domovní prohlídky. Jeden z postižených, signatář Charty 77 Jan Dus z Neratovic, duchovní československé církve evangelické bez státního souhlasu, napsal spolu se svou manželkou Annou Dusovou otevřený dopis prezidentu republiky, v němž tvrdí, že písemnost zabavená v jeho bytě jako položka číslo 17 je podvrh, který má Heřmana Chromého zdiskreditovat. Jan Dus požívá plně naší důvěry a fakta, která uvádí, jsou přesvědčivá. Výňatek z jeho dopisu zveřejňujeme v příloze. 24. dubna 1986

Příloha: Výňatek z dopisu Jana Duse prezidentovi republiky z 22.4.86:

"Pan Heřman Chromý, úředník mělnické elektrárny, má k uřadujícím nejvyššímu státnímu představiteli ČSSR velmi kritický vztah. Vyjádřil to v básni "Večeře s panem prezidentem". Tuto básně připsal Ivanu Jirousovi, který byl v 70. a ještě i v 80. letech velmi dlouho vězněn. Heřman Chromý oslovuje v básnické nadsázce nejmenovaného "pana prezidenta" jako toho, který dává lidem do vězení dokonce i za jejich ~~XXXX~~ "sny". Jako básník surrealistického ražení užil Heřman Chromý v některých jiných básních vulgárních výrazů. Jeho nepřátelé v Státní bezpečnosti pochopili obojí jako příležitost k nestoudnému podvodu a zlo-

činu. Dali si velkou práci se sestavením textu, který má formu dopisu, s nejvyšším úřadujícím politickým a státním představitelem ČSSR jako adresátem a s Heřmanem Chromým jako autorem, uvedeným v závěru textu i s adresou. Na první straně dvoustránkového textu umístili autoři drzého podvrhu větu, v níž užíli o současném nejvyšším politickém a státním představiteli ČSSR a o současném nejvyšším politickém představiteli SSSR výrazů mimořádně urážlivých z hlediska věcného i z hlediska výrazů, aby osobní autoritu obou vysokých představitelů co nejvíce snížili a aby slušní lidé, kteří by jimi formulovaný text četli nebo slyšeli, co nejsilněji pobouřili, to vše se lstivým úmyslem, aby všechno pobouření z výrazů hrubě urážejících nejvyšší představitele dvou socialistických států a všechny trest Československé socialistické republiky za snižování osobní autority těchto nejvyšších představitelů soustředili nikoli na sebe, skutečné autory pobuřujícího textu, nýbrž na pana Heřmana Chromého jakožto bezbrannou oběť svého pečlivě připravovaného zločinu. Heřman Chromý byl ve středu 9.t.m.zadržen a v pátek 11.t.m.na něho byla uvalena vazba, v níž se bezpochyby stále nachází.

Další obětí zločinu jsem se stal já, a sice tím, že dva listy stropopisu s pobuřujícím podvrhem byly tajně vneseny do mého bytu jedním ze tří pracovníků ~~StB~~ Státní bezpečnosti, kteří u mne provedli dne 9.t.m.pod dohledem čtvrtého domovní prohlídku. Prohlídku nařídil vyšetřovatel StB kapitán JUDr. Daniel Bežuch, usnesením Správy SNB hl.m.Prahy a Středočeského kraje, odboru vyšetřování StB z 8.4.1986, s číslem vyšetřovacího spisu 382-86. Prohlídku řídil vyšetřovatel StB nadporučík Jiří Musil. Oba listy, podvodně vnesené do mého bytu v podlouhlé žluté obálce, tam potom byly po krátké době jakoby nalezeny a pod číslem 17 seznamu odnatých věcí (na str.3 protokolu o provedení domovní prohlídky u mne ~~odnаты~~ z 9.4.1986) odnаты. Pokládám za dobře možné, že s písemností, odnatou v mém bytě pod č.17 seznamu odnatých věcí, bylo potom ještě dále manipulováno. Domnívám se, že by vyšetřovací spis č.382/86 odboru vyšetřování StB správy SNB hl.m.Prahy a Středočeského kraje a písemnost, mnou označená za podvrh, měly být obstarány. Je zřejmé, že jsem měl být při soudním jednání proti Heřmanu Chromému představen veřejnosti jako člověk, který se přátelí s autorem nechtuně urážlivých slovních útoků proti prezidentovi ČSSR, proti generálnímu tajemníkovi KSČa proti generálnímu tajemníkovi ~~KSČ~~ KSSS a který přechovává ve svém bytě písemnosti takových svých přátel, obsahující takové útoky. Obětí zločinného podvrhu jste se ovšem stal také Vy, vážený pane prezident, jakož i nejvyšší politický představitel SSSR.

Zločinný úklad mířil také proti hnutí občanské iniciativy Charta 77. Heřman Chromý se ~~písemně~~ písemně přihlásil k základnímu prohlášení Charty 77 z 1.1.1977 před několika měsíci, já jsem to učinil 25.12.1978. Autoři podvrhu věděli, že v mém bytě bude nalezeno mnoho dokumentů Charty. ~~XX~~ Mohli najisto počítat s tím, že signatáři Charty 77, činní ve výboru pro obranu nespravedlivě stíhaných, zveřejní zprávu o trestním stíhání a věznění pana Heřmana Chromého a také o domovní prohlídce u něho a u mne a o dvoudenním zadržení nás obou. Byl-li by pan Chromý nakonec ~~z~~ křivě ~~uv~~ usvědčen jako autor a já jako přechovavatel písemnosti, nepřátelské vůči vysokým představitelům ČSSR a SSSR a tedy nepřátelské i vůči oběma těmto socialistickým státům, byla by tím poškozena také občanská iniciativa Charty 77."

X

Sdělení č.516 (A.Navrátilovi uložena ochranná léčba)

Dne 19.dubna 1986 rozhodl senát okresního soudu v Kroměříži za předsednictví JUDr.Jindřicha Urbánka, že se Augustinu Navrátilovi ukládá ochranná ústavní léčba. V praxi to znamená, že může být držen v psychiatrickém ústavu libovolně dlouhou dobu, dokud ho na návrh ošetřujících lékařů soud neuzná za uzdraveného nebo mu nepřemění léčbu na ambulantní. Rozhodnutí dosud nenabylo právní moci, A.Navrátil podal proti usnesení stížnost ke krajskému soudu v Brně.

Veřejné zasedání, původně určené do budovy okresního soudu v Kromě-

řízení, se ve skutečnosti konalo přímo v areálu psychiatrické léčebny - toto i další opatření (neznámý muž, převlečený za vrátného a bránící ve vstupu do areálu) měla zjevně za cíl znemožnit účast rodiny a přátel A.Navrátila na veřejném zasedání. Tento záměr však nakonec zkrachoval na pevném postoji A. Navrátila - odmítl se podílet na jednání, dokud nebude umožněn vstup jeho blízkým.

Rozhodnutí soudu se opíralo především o znalecký posudek, vypracovaný MUDr.Věrou Kodešovou, primárkou uzavřeného oddělení psychiatrické léčebny v Praze-Bohnicích, a MUDr.Gertlerem, lékařem na též oddělení (ten se soudního jednání pro nemoc neúčastnil). Znalci diagnostikovali paranoii querulans a spořečenskou nebezpečnost dalšího pobytu A.Navrátila na svobodě zdůvodnili jeho údajnou trestnou činností - totiž otevřeným dopisem, v němž žádal státní orgány o přešetření okolností záhadné smrti řeckokatolického kněze Přemysla Coufala. A.Navrátil je se stejnou diagnózou nuceně hospitalizován již podruhé: poprvé se tak stalo v roce 1978, opět v souvislosti s trestním stíháním, tehdy za sbírání podpisů pod petici několika desítek katolíků z Čech i Moravy, požadující respektování základních náboženských práv. K obhajobě, spočívající jednak v poukazech na formální závady dosavadního řízení, jasně v požadavku, aby byl po věcné stránce přezkoumán obsah inkriminovaného dopisu, soud nepřihlédl a rozhodl, jak výše uvedeno.

Augustin Navrátil, otec devíti dětí, aktivní katolík i občan (k jeho případu viz naše sdělení č.486, 490, 491, 492, 498 a 513), bude tedy nadále nuceně hospitalizován a podroben léčbě s neodhadnutelnými škodlivými následky. Skutečným důvodem hospitalizace není ~~jeho~~ údajná duševní choroba, jejíž posuzování vzbuzuje oprávněné pochybnosti, nýbrž jediné a nepochybně jeho veřejná aktivita, neobyčejně prospěšná jak pro věřící, tak pro celou společnost - a paradoxně označovaná za společensky nebezpečnou. Ostatně i my soudíme, že by důkladné přešetření smrti kněze Přemysla Coufala přispělo k upevnění právní a občanské jistoty naší společnosti.

24.dubna 1986

x

Sdělení č.517 (Další protináboženské represe)

Michal Hřeško, nar.13.2.1930, bytem Mníšek nad Hnilcom č.311, okres Spišská Nová Ves, pastor evangelické církve (augšpurského vyznání) tamtéž, je od 24.10.1985 trestně stíhán pro trestný čin maření a dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi (§178 tr.z.). Podle rozšířené verze obvinění ze dne 25.3.1986, podepsané vyšetřovatelem StB v Košicích ~~xxx~~ ngpor.JUDr.Hercegem, se měl údajného trestného činu dopustit tím, že se v letech 1983-85 nejméně desetkrát sešel se skupinou věřících své církve (jednalo se většinou o 10--15, v jednom případě o 30 osob) nikoli v církevních budovách, nýbrž ve volné přírodě za obcí, popřípadě v nedaleké rekreační chatě, a že při těchto příležitostech zpívali účastníci náboženské písně, načež jim M.Hřeško "podal výklad slova Božího z Bible".

M.Hřeško byl okamžitě zbaven státního souhlasu, podle neověřených zpráv byl jistou dobu držen ve vazbě a trestní řízení proti němu pokračuje. Kdybychom neměli k dispozici autentické doklady, snad bychom toto trestní stíhání pokládali za mystifikaci a špatný vtip. Samozřejmě odporuje ústavě ČSSR, právně přijatým mezinárodním paktům i závazkům z Helsinek a Madridu. Protože ale evangelíci tradičně shromažďují také k mimo církevní budovy a protože se to pro ně v dobách pronásledování stalo dokonce nutností, neodporuje počínání M.Hřeška (řádně ustaveného a státním souhlasem vybaveného faráře v obci Mníšek) ani diskriminačním a problematickým zákonům o hospodářském zabezpečení církví z roku 1949, které se snaží omezit náboženský život a jeho rozvoj povolením jen těch úkonů, které byly před jejich vydáním u jednotlivých církví obvyklé.

Toto trestní stíhání souvisí s trestním stíháním proti Jánú Vecanovi, majiteli zmíněné chaty, který byl v létě minulého roku spolu se svým přítelem zadržen poté, co bylo v jejich voze nalezeno větší množství náboženské literatury - byl pak několik měsíců vězněn, nemáme

k dispozici další zprávy o jeho případu.
24.dubna 1986

XXXXXXX

XXXXXXXXX

XXXXXXX

Dopis chartistů redakci Práva lidu

Redakce Práva lidu
POL-Verlag, Postfach 130931
D-5600 Wuppertal, NSR

Vážená redakce,
stále větší smutek se nás zmocňuje, když sledujeme diskusi vašeho časopisu o Jiřím Hájkovi. Nechápeme ji, nerozumíme jí a děsíme se toho, jak se myšlení a cítění tolika čs.exulantů vzdaluje myšlení a cítění našemu. Zlučovitá zloba, potřeba vynášet nesmiřitelné rozsudky na základě popletených informací, touha kádrovat naše spoluobčany a určovat, kdo smí bojovat za lidská práva a vyjadřovat se k poměrům v Československu - to všechno na nás z vašeho časopisu vane a z toho všeho jsme velice stísněni. Přátelé, prosíme vás v našem společném zájmu, vzpamatujte se!

Petr Uhl, Jiří Dienstbier, Jiří Ruml, Martin Palouš, Jan Štern, Jan Kozlík, Rudolf S. Lánský, Vladimír Kadlec, Jan Ruml, Václav Malý, Jan Litomiský, Anna Šabatová, Rudolf Battěk, Marie Růt Krížková, dr.Václav Benda, dr.Radim Palouš, Anna Marvanová, Jaroslav Šabata, Jana Sternová, Ladislav Lis, Eva Kantůrková, Bedřich Placák, Vavřinec Korčíš, Václav Havel, Vladimír Stern, Ladislav XXXX Hejránek, Marie Říhová, Vladimír Říha, Jarmila Bělíková, Luboš Kohout
V Praze 14.dubna 1986 Za správnost: Václav Havel

XXXXXXX

XXXXXX

XXXXXXX

Rozhovor s Januszem Onyszkiewiczem

V březnu 1986 poskytl tiskový mluvčí Solidarity Janusz Onyszkiewicz Informacím o Chartě 77 následující rozhovor.

Otázka: Můžete nejprve říci něco o sobě?

Odpověď: Na takovou otázku se vždycky těžko odpovídá, protože není zřejmé, co je pro čtenáře zajímavé a jistě by se snadno mohl nudit. Ale zkusím to. Tak tedy - je mi 48 let, jsem matematikem, přednáším na Varšavské univerzitě (ačkoliv se obávám, že to už nepotrvá dlouho). Moje první žena zahynula při slézání jedné kavkazské jeskyně, druhá v Himalájích při dobývání štítu ~~XXXXXX~~ Annapurna. Nyní jsem ženatý potřetí a mám dvě maličké děti. Nikdy jsem nenáležel k žádné politické straně. V Solidaritě jsem plnil funkci tiskového mluvčího a člena oblastního i celostátního vedení.

Otázka: Vaše jméno si mnozí lidé v Československu pamatují z období legálního působení Solidarity. Můžete říci, jak jste se k opoziční, nebo lépe řečeno nezávislé činnosti dostal?

Odpověď: Moje cesta k nezávislé činnosti byla dost dlouhá, ačkoliv nebyla složitá. Moje dozrávání (maturita, zájmení studia) se krylo s dobou destalinizace v Polsku (rok 1955), ale v tom období byly mým zájmem jeskyně, krátce poté k nim přibýly i hory. Průzkum jeskyní i slézání Tater a jiných evropských hor mě pohlcovalo natolik, že jsem události roku 1956 přijímal, přiznám se, jako zainteresovaný, ale pasivní divák. Konečně úspěchy (zdánlivé, jak se později ukázalo) politických událostí v říjnu 1956 ve mně vytvořily dojem, že nejvýznamnější věci byly definitivně vyřízeny, že je tedy možné beze všeho se věnovat vědecké práci, horám a jeskyním.

Kvas, který v polovině 60.let narůstal na Varšavské univerzitě, se nejvíce projevoval na humanitních fakultách. Lidé v něm zaangażovaní tvořili dost elitní skupinu, která se nesnažila vyjít se svými snahami ven. Tehdy panovala koncepce "civilizování" vlády, její získávání pro liberalizační kroky silou argumentů zakládajících se na jiném, "revizionistickém" (jak to bylo později označeno) chápání marxismu. Stále živá legenda polských událostí z r.1956 působila,

že ve straně byl znovu spatřován nástroj k provádění změn a současně s tím převažovala činnost uvnitř strany. To znamenalo, vedle již zmíněného elitářství, další obtíž pro takové lidi jako já; těžko jsme se mohli s tímto úsilím identifikovat nebo se do něj zapojit.

Situace se změnila v roce 1968, kdy lavinovitě probíhající události v Československu měly značnou odezvu v Polsku a ~~způsobily~~ povzbudily nálady na polských vysokých školách. Byl to čas, který nebylo možno prosedět za pecí. Každý se musel vyjádřit k takovým hodnotám jako je pravda nebo akademická svoboda. Tehdy jsem poprvé veřejně vystoupil, když jsem organizoval shromáždění na naší fakultě. Naše fakulta se ostatně stala v březnových událostech onoho roku největší pevností mezi všemi varašavskými vysokými školami. Proč právě matematická fakulta? Myslím, že v úvahu přicházejí především dvě příčiny. První je ta, že matematik ve své vědecké práci je snad nejméně závislý na státní moci. Nepotřebuje drahé výzkumné aparatury a jeho postavení neurčují ideologické výbory strany, ale světové společenství vědy. A zadruhé: matematik je profesionálně citlivý na nedůslednosti, protimluvy, na podsouvání ~~významů~~ jiných významů běžně užívaným pojmům. K tomu se přidává ještě třetí činitel: matematika je věda natolik abstraktní, že někteří cítí potřebu hledat kompenzaci v aktivitě jiného druhu. To všechno dohromady dává jev pozorovatelný leckde ve světě: častou účast matematiků v opoziční činnosti.

Mám-li se vrátit ke své politické cestě, musím připomenout, že po prohře akademického hnutí v roce 1968 i po velice důležitém, ale krátkém období krize v prosinci 1970 nastala v Polsku doba zřejmého politického uklidnění, což byl výsledek znovu oživených nadějí na změnu. Pokud jde o mne, získal jsem nakonec cestovní pas a otevřely se přede mnou velké sportovní možnosti. Sedmdesátá léta, to byla pro mne doba velké horolezecké aktivity s častými výpravami a úspěchy v nejvyšších světových horách: v Pamíru, Hindukuši, v Karakorum i v Himalájích.

V letech 1976-1979 jsem přednášel v Anglii. Tak mne minulo období opětného politického oživení i posledního formování politické opozice v Polsku. Když jsem se koncem roku 1979 vrátil do vlasti, byly již všechny struktury hotové. Přišla éra Solidarity, do níž jsem vstoupil jako člověk docela nový, neztotožněný (a to se všemi důsledky) s žádnou ~~politickou~~ opoziční skupinou. Proto jsem se mohl poměrně lehce ztotožnit přímo s nově se tvořícím hnutím.

Otázka: Co pro vás znamenalo období legálního působení Solidarity?

Odpověď: Těžko na takovou otázku ~~se~~ odpovídat krátce a bez banalit. Ta doba pro mne samozřejmě znamenala velmi mnoho - ze stejných důvodů jako pro kohokoli jiného. Důvody zde vyjmenovávat nebudu. Řeknu jen tolik, že po desetiletí jsme si zvykli říkat "oni" a všichni věděli, o koho jde. V době papežovy návštěvy Polska a ještě důkladněji v čase Solidarity jsme se mohli přesvědčit, co znamená "my" a ukázalo se, že je to bezmála celý národ sjednocený kolem takových hodnot jako pravda, důstojnost, ~~a~~ svoboda a spravedlnost. Myslím, že každý, kdo se zúčastnil této nekrvavé revoluce, je už poznamenán na celý život a navždy si uchová v paměti tu atmosféru sbratření a pocitu pospolitosti.

Pro mne však čas Solidarity znamenal ještě něco jiného. Ohromná zkouška, jakou vytvářelo rodící se hnutí, mne úplně vtáhla do sebe. Byl jsem jedním z mnoha v pozadí a náhle jsem byl vržen doprostřed scény. Avšak nebyl jsem sám, kdo se nacházel v takové situaci, nejen mně bylo těžko se v této roli "nalézt" a nejen já jsem byl přesvědčen o tom, že je to vlastně náhoda, která se mohla stát bezmála každému. Bylo to tak, jak to často bývá s vybíráním družstva pro útok na vrchol při himalájských výpravách - je třeba mít štěstí a v pravý čas být na pravém místě.

Otázka: Jaké byly vaše osudy po "noci dlouhých nožů"?

Odpověď: Můj osud po vyhlášení ~~xx~~ válečného stavu byl podobný mnoha jiným. Uvězněn jsem byl v noci, po ukončení porady celostátní komise Solidarity jsem byl spolu s třinácti jinými "předními extrémisty" umístěn do normálního vězení, odkud jsme teprve po osmi měsících byli převezeni -pravděpodobně díky zásahu Mezinárodního červeného kříže- do inter-

načního tábora, kde byl značně příjemnější režim. Přebýval jsem v něm do konce oficiálního trvání válečného stavu, tedy do 23.12.1982. Mám alespoň to zadostiučinění, že jsem z vězení odcházel poslední a symbolicky jsem zhasnul světlo v domě.

Na svobodě jsem nepřebýval dlouho, protože už 18.4.1983 jsem byl uvězněn po svém ~~projev~~ proslovu u pomníku hrdinů varšavského ghetta, který jsem přednesl u příležitosti 40.výročí vypuknutí povstání v ghettu. Naštěstí byla po ~~3~~ třech měsících vyhlášena amnestie, která se na mne vztahovala, a já jsem ~~vy~~ vyšel na svobodu, kde (zatukat na dřevo!) pobývám dosud. Právě v době pobytu ve vězení jsem se oženil s Joannou, svou nynější ženou. Svatba proběhla ve věznici, v místnosti k ~~tomu~~ to- muto účelu zařízené vězenskou administrativou.

Otázka: Jaká je vaše nynější situace?

Odpověď: Moje nynější situace je, jak se dosud zdá, dobrá, protože mám práci: přednáším jako dřív na univerzitě. Může se to zdát divné, ale ani na okamžik jsem tuto práci neztratil a vykonávám ji už dále než dvacet let. Celou dobu válečného stavu a také dobu pozdější přetrvala naše univerzita beze ztrát. Nedošlo k propuštění ani jediného pracovníka a ani jediného studenta, přestože běkolik desítek osob bylo vězněno. Byla to zásluha univerzitního senátu, kte ý zřídil oficiální komisi pro záležitosti osob, vězněných z politických důvodů; tato komise nás po celou dobu chránila. Po propuštění z vězení jsem byl rovněž zvolen do senátu a teprve nový vysokoškolský zákon, schválený o několik měsíců později, mne této funkce zbavil. Pokud jde o činnost - řekněme společenskou - je o ní těžko mluvit. Možná právě proto, že jsem nadále považován za mluvčího Solidarity a z toho titulu mám každodenní kontakty s tiskem, poskytuji informace, rozhovory atd. ~~My~~ Jsem rovněž ve stálém styku s diplomaty mnoha států různé politické orientace, také s diplomaty států takzvaného třetího světa. Dost často rozmlouvám i s politiky přijíždějícími do Varšavy, neboť plním roli ~~u~~ jednoho z neformálních představitelů nezávislých struktur i opozice.

Otázka: Vytvořila Solidarity nějakou politickou koncepci?

Odpověď: Myslím, že nelze tvrdit, že by Solidarity dosud vytvořila nějakou celkovou a podrobnou politickou koncepci. Je třeba mít na paměti, že Solidarity byla a nadále i je hnutím především odborovým, totiž hnutím, které si je vědomo toho, že může existovat a rozvíjet se pouze v politicky pevně vymezeném prostoru. Také vzhledem k tomu usilovala Solidarity v době svého legálního působení nejen o upevnění své nezávislosti na státní administrativě a politických stranách, ale také o opravdu nezávislé soudnictví; o hlubokou a zřetelnou hospodářskou reformu, založenou na zásadě nezávislosti podniků řízených dělnickými radami, jejichž činnost podléhá ověření situace na trhu; o autentickou, demokraticky volenou oblastní samosprávu. Neznamenal to ovšem, že by Solidarity byla lhostejná k takovým základním hodnotám jako demokracie, svoboda nebo spravedlnost. V programu schváleném na sjezdu Solidarity byly načrtnuty zásady systému, k němuž by Polsko mělo směřovat. Tento k model budoucnosti se nazývá samosprávná rzeczpospolita ^{x/}. Tato samosprávná republika by měla být demokracií vycházející mimo jiné z pluralismu světonázorového, společenského, politického i kulturního, demokracií respektující základní občanské svobody a zaručující všem občanům ochranu. Při této příležitosti je nutno připomenout, že Solidarity byla a zůstává hnutím velmi pluralitním, v němž se setkali a setkávají představitelé různých politických orientací; není v ní však místo pro přívržence totalitarismu nebo třeba jen odpůrce demokracie.

Otázka: Zformovaly se v průběhu posledních let v Polsku nějaké alternativní politické síly?

Odpověď: Už v posledních měsících legální existence Solidarity se proje-

x/ Rzeczpospolita - rzecz pospolita = "věc obecná". Poláci tak tradičně označují polský stát, "šlechtickou republiku". Volbou tohoto termínu se zdůrazňují aspekty přímé demokracie (původně šlechticů, nyní občanské společnosti). Pro jiné státy než Polsko se v polštině užívá rovněž slova republika. Pozn.red.

vovaly silné tendence k tvoření politických ~~skupin~~ skupin. Tehdy jich vzniklo několik desítek, žádná ale nedokázala získat větší význam a vliv. Tento stav se udržuje i nadále. Stále se objevují nové pomíjivé politické skupiny, která zakrátko upadají v zapomnění, nejčastěji proto, že bývají záhy pohlceny hnutím, jehož dřením i hegemonem je Solidarity. Jejich pomíjivost plyne snad z toho, že žádná taková skupina nedokázala vyhlásit nové, atraktivní způsoby činnosti, ani zformulovat nové reálné jednorázové cíle. Takové skupiny se tedy prakticky musí omezit na vydavatelskou činnost. Proto tedy na polské politické scéně ~~z~~ zůstává prakticky pouze jedna nezávislá síla - je to Solidarity.

Otázka: Přikládáte vůbec nějaký význam takovým volbám, které proběhly nedávno v Polsku?

Odpověď: Myslím si, že v Polsku ^{nyní} nemají volby žádný význam, význam má hlasování. To zní paradoxně, musím vysvětlit, o co mi jde. Volby vlastně nehrajou žádnou roli ve smyslu legitimizace moci, tj. ve smyslu vybírání lidí těšících se společenské důvěře. Na to v Polsku nikdo nevěřil už dávno, tím spíše v to nikdo nevěří nyní. Nicméně však reakce společnosti na bojkot voleb, už podvkráté vyhášený, má velký politický význam. Samotný fakt, že přes jisté zvyklosti, přes zastrašování, přes nedostatek přesvědčení, že bojkot něco změní, k urnám přesto nejde okolo deseti milionů lidí, je nesmírně výmluvný. Potom ani úřady, dokonce i tehdy, vycházejí-li z vlastních volebních výsledků, nemohou tvrdit, že Solidarity je něčím nepodstatným, něčím, co nehraje žádnou roli.

Otázka: Přinesla Charta 77 Solidaritě nějaké významné podněty? Přinesla nějaké podněty vám osobně?

Odpověď: Osudy i činnost Charty 77 sleduji celou dobu s velkou pozorností, sympatií i údivem. Dovedu si totiž představit, v jak těžkých podmínkách pracuje a jak velké je riziko s tím spojené. Aktivisté Charty, podobně jako i skvělí a nezlomní demokratičtí aktivisté v SSSR typu profesora Sacharova, tvoří morální vzor, o němž každý účastník demokratického hnutí soudí, že by se mu měl podobat. Informovanost o Chartě však v Polsku nebyla natolik všeobecná, aby Charta mohla sehrát větší roli v hnutí tak mohutném, jakým se stala Solidarity.

Otázka: Co vás nejvíce zaujalo z čs. kulturní tvorby posledních desetiletí?

Odpověď: Nejvíce mě patrně zaujala publicistika z období Pražského jara. Dosud přechovávám exempláře Literárních listů, které mi známý přivezl z Prahy. Z té doby se také datuje moje fascinace ~~příběhy~~ písničkami Karla Kryla. ~~Mně XXXXX~~ Rád bych také připoměl ~~Formanovy~~ Formanovy filmy a zároveň prozu a esejistiku Kunderovu. ~~XXXXXX~~ (Tímto rozhovorem jsem vlastně přerušil čtení jako dokonalé Neuvěřitelné lehkosti bytí.)

Otázka: Chtěl byste něco do Československa vzkázat?

Odpověď: Nemyslím si, že byste potřebovali nějaké rady. Chtěl bych tedy poslat všem signatářům i příznivcům Charty 77 mnoho srdečných pozdravů a vyjádřit jim upřímné uznání a také přesvědčení, že mezinárodní solidarity těch, kteří se rozhodli být svobodnými, je nesmírně významná.

XXXXXX

XXXXXX

XXXXXXX

Z ohlasů na Pražskou výzvu - Dopis mírových aktivistů z USA

Z Americká organizace Peace Activists East and West Coordinating Committee poslala signatářům Pražské výzvy dopis, v němž se vyjadřuje podpora práci Charty 77. V organizaci se sdružují míroví aktivisté ze severovýchodu USA a je v ní zastoupena i skupina sovětských emigrantů "skupiny důvěry" a Jan Kavan z londýnského Palach Pressu. V listopadu 1985 se z iniciativy PAEWCC sešlo 70 mírových aktivistů, kteří mj. reagovali na Pražskou výzvu. Uvítali ji jako zásadní dokument, mající význam pro mírovou práci, založené na hluboké souvislosti mezi světovým mírem a dodržováním lidských práv. S požadavky Pražské výzvy účastníci konference souhlasí. Pouze návrh na řešení "německé otázky" zastihl účastníky nepřipravené, i když si byli vědomi potřeby řešení

tohoto problému. Při setkání byl vysloven názor, že ke zvýšení zájmu amerických mírových skupin o skupiny z Východu by posloužil větší zájem východních skupin o problematiku tzv. třetího světa. Dopis dále poukazuje na nutnost změny blokového myšlení Západ-Východ, Sever-Jih. Mír nebude zabezpečen hlavami států, ale obětavou prací nezávislých mírových skupin všech bloků, která by měla vést mj. k vzájemné výměně stanovisek a hledání společného řešení, uvádí se v dopise.

XXXXXXX XXXXX XXXXXX

Z materiálů FIDH - Mezinárodní federace pro lidská práva

FIDH je mezinárodní organizace přidružená k OSN a Evropské radě, sídlí v Paříži. Skládá se z 30 členských lig, z nichž čtyři působí v exilu. Čs. ligou je Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který je jedinou členskou organizací, působící v sovětském bloku. Také člen VONS Ladislav Lis je jediným místopředsedou FIDH, žijícím ve východní Evropě.

Materiály FIDH - týdeník La Lettre především - docházejí redakci Infochu nepravdivě. V poslední době přišlo jediné číslo Lettre, a to č. 150. Zabývá se porušováním lidských práv v Burkině Fasso, iráckém Kurdistanu a Rumunsku, kde jde o pět případů věznění resp. neznámého pobytu ~~šest~~ osob, diskriminovaných z náboženských důvodů (baptisté a svědci Jehovovi), které chtějí emigrovat a dosáhnout tak spojení rodin.

Dále nám došel protokol o schůzi Mezinárodního byra federace, která se konala 15.3.1986 v Paříži. Ze zápisu se dovídáme, že nepřítomnost Ladislava Lise byla řádně omluvena, jeho dopis (viz Infoch č. 5/86) byl na schůzi čten, v zápise je uvedeno, že předložil návrhy ohledně Polska a Afghánistánu. Hlavní body pořádku dne byly: 1. Zpráva o činnosti, 2. Cesty delegací FIDH za účelem vyšetřování nebo právního pozorování, (v Evropě takové delegace, s výjimkou Španělska, nepůsobily), 3. Rozprava o žádostech o přijetí lig z Mexika, Íránu a Bangladéše, 4. Finanční otázky, 5. Příprava nového sjezdu (bude se konat v listopadu 1986 ve španělské Salamnce), 6. Různé.

XXXXXX

XXXXXX

XXXXXXX

V samizdatu nově vyšlo...

~~Časopis~~ Časopis Horizont č. 8, nedatováno, 51 stran A4, cyklostyl
Vladimír Boudník "Umění - explozionalismus" (text z r. 1949), Marie Hromádková "Dopis redaktorce RP Marcele Vanorné" (o životním prostředí), Josef Vondruška "Prý jsem nemocnej" (báseň), rozhovor s Frankem Zappou (ve Vídni v r. 1982), Jaroslav Seifert: "Praha ve snu" (báseň), Vladimír Boudník "Jedna sedmina" (texty z let 1951-52), Bohumil Hrabal "Deník psaný v noci", I. B. "Přerušovaný křik" (báseň), Zmrzlík: "Ze sbírky země víl a duchů", Juzek "Mejdlo na jedničce", Egon Bondy "Velká ~~knihy~~ kniha" (básně z let 1951-52, III. oddíl), Rudolf Battěk "Tak pravil John Baker" (psáno ve vězení v letech 1983-84).

X

Komentáře, č. 5, jaro 1986, ročník II; 75 stran A4 strojopisu
Alex "Nová orientace v politice NDR", Adam Michnik a "Dopis z gdaňského vězení", Ernest Mandel "Gorbačovovo dilema - konec nehybnosti", -CHR- "Afghánistán po šesti letech", Paul Johnson "Jihoafrická republika - závod s časem", Mient Jan Faber "Čtvrtá konference END; několik poučení z Amsterdamu", Petr Uhl "Politicus non satis politus artibus".

X

Diskuse č. 37 - duben 1986, 24 stran A4 strojopisu
(Teoreticko-politický občasník)

Obsah čísla: Petr Uhl "Lidská práva a politická revoluce"

Diskuse č. 38 (Teoreticko-politický občasník) - květen 1986, 39 stran A4
Obsah čísla: ~~Kn~~ Zdeněk Jičínský "Poznámky na okraj některých hodnocení Pražského jara 1968 a k aktuálním problémům s tím spojeným"

X

Ekonomická revue, jaro 1986; úvahy o ekonomice a dalších přidružených oblastech; uzávěrka: březen 1986; 86 stran A4 strojopisu
Obsah: Vladimír Kadlec "Příspěvek do předsjezdové diskuse" (Autor podává ve čtyřech bodech návrh na usnesení XVII.sjezdu KSČ a připojuje 23 stránkové zdůvodnění. Těžištěm návrhu je "vyvolat a podpořit otevřenou svobodnou veřejnou diskusi o příčinách přetrvávajících ekonomických vad a nedostatků, disproporcí a deformací, plánovacích iracionálností a z nich plynoucích každoročních mnohamiliardových ztrát a zbytečně promarněných příležitostí". Podle autora může návrh "zůstat v použití eventuálně pro XVIII.sjezd KSČ". Studie, jež Kadlecův návrh doprovází, vyšla nejen v ~~xxxxxx~~ ER, ale i jako separát v samizdatu.), Rudolf Zukal "V ekonomice platí fakta, nikoliv slova" (příspěvek do předsjezdové diskuse), Zdislav Sulc "Je čas překročit Rubikon" (k článku "Jaký hospodářský mechanismus?"), Vasilij Seljunin "Experiment" (překlad ze sovětského časopisu Novyj mir, č.8 z r.1985).

x

Ze zásuvky xxxi z bloku (VII), duben 1986, 126 stran A4
AZ "Po příkladu čínské císařovny?" (úvaha o výsledcích XVII.sjezdu KSČ), Economicus "Era Gorbačova - bilance roku 1. Uplatnění se část ledovce, skrytá pod hladinou?" (zamyšlení nad směry současného reformního myšlení v SSSR), -hk- "Pod okny" (zpráva o slavnostním svěcení jáhnů v chrámu sv.Víta), M.Hübl "Slovenští demokraté v exilu o menšinách na Slovensku a Maďarsku" a "Vodní díla na Dunaji - současný stav a vyhlídky" (informativní materiály k aktuálním otázkám), Z.Jičínský "Rok 1968 a dnešek (1)" (první část poznámek na okraj některých hodnocení Pražského jara 1968), V.Kadlec "Dubček - 1968" (úvodní stať ze stejnojmenné práce s podtitulkem "čs.specifická cesta k socialismu"), E.Kadlecová "Zvýšení religiozity. V jaké míře a jaká?" (diskusní stať o aktuálních otázkách vzešlého zájmu o náboženství), L.Kohout "Kritické poznámky k výsledkům XXVII.sjezdu KSSS a XVII.sjezdu KSČ" a "Bude Volgograd opět přejmenován na Stalingrad?" (aktuální úvaha a polemická glosa; oba texty vycházejí i jako separáty v samizdatu), S.Mrozek "Lev" (bajka), Jiří Ruml "Dynastie chytrých analfabetů" (fejeton) a "Věmi si zemi..." (úryvek z knihy vzpomínek "Díra v hlavě"; kniha vyšla nedávno rovněž v samizdatu), J.Surdykowski "Nic nového, bohužel" (překlad části úvahy o situaci v Polsku z čtvrtletníku Aneks), O.Sulcová "Náš domácí Kukluxklan" (fejeton) a "Kartárka a krásný Teodor" (z rukopisu "Cesta do hlubin dělníkovy duše"), R.Zukal "V ekonomice platí fakta, nikoliv slova" (příspěvek do diskuse k XVII.sjezdu KSČ).

x

Sborník "Pojetí xxx českých dějin - I", Brno, leden 1986, 94 stran A4. První svazek příspěvků o pojetí smyslu českých dějin volně navazující na diskusi o dokumentu Charty 77 Právo na dějiny: ~~xxx~~ Erazim Kohák "Dějiny a smysl", Petr Pithart "Dějiny, kampaně a národní sebevědomí", Jaroslav Mezník "O české malosti (a také velikosti)", Jan Šimsa "Jaký potřebujeme dějepis?", Milan Otáhal "O české specifice", Iva Kotrlá "Právo na dějiny nebo bezpráví dějin?", Radomír Malý "Má smysl českých dějin? ještě nějaký smysl?". Pořadatelé plánují vydání druhého svazku a ~~plánují další xxx~~ očekávají další příspěvky nejenom od historiků (o rozsahu max.15 strojopisných stran).

x

Hélène Carrère d'Encausse "Soumrak impéria", samizdat Praha 1985, ~~xxxx~~, vydáno ve dvou svazcích formátu A 5, celkem 453 stran. (Překlad významné sociologicko-politologické práce o národech SSSR.)

x

Eduard Vacek "Zatmění v domě", cca 100 stran A4, nečíslováno (Kniha povídek; dále je zařazena divadelní hra "Dům kde bydlím" a jedno aktovky "Oslava dne žen" a "Solidarita").

x

František Šamalík "Německo humanistů a romantiků" K duchovnímu zázemí českého obrození. Praha 1985, 353 stran. (Šestá kniha Šamalíkových úvah o dějinách české politiky. Ve svazku je kapitola "Sociální hezka a tabuizovaná skutečnost", která má i svůj aktuální význam, neboť se

v ní autor vyrovnává kriticky s názory E.Voeglina, Dorosze, Skalického na gnozi a gnozismus.)

x

Zdeněk Jičínský "Poznámky k současné čs.politice", Praha, duben 1986, 14 stran A4. (Kritická úvaha o výsledcích XVII.sjezdu KSČ v konfrontaci s jednáním XXVII.sjezdu KSSS.)

x

Milan Hübl "Retuše dějin na pokračování (aneb o práci Karla Kaplana Das verhängnisvolle Bündnis, Wuppertal 1984, str.280)", duben 1986, 6 str.A4. (Polemická recenze knihy "Osudné spojení. Podrytí, zglajchšaltování a zničení čs.sociální demokracie 1944-1948".)

Milan Hübl "Pohyblivé hranice a stěhování národů" (úvaha nad prací K. Kaplana "Poválečné Československo 1945-48. ~~Náz~~ Národy a hranice./Edice Národní politika, Mnichov 1985, str.247/'), duben 1986, 4 str.A4. (Recenze další Kaplanovy knihy.)

x

Eva Kantůrková "Knížka o potopě", duben 1986, 4 str.A4. Recenze románu Zuzany Brabcové Daleko od stromu, vydaného v samizdatu v r.1984.

x

Jiří Ruml "Vše při starém", (fejton) 3 str.A4, 8.dubna 1986

x

Nápravně výchovný ústav ministerstva spravedlnosti Valdice (zpráva o poměrech), 7 stran A4, anonymní autor.

x

Jiří Hájek "Helsinky a perspektivy vývoje k celoevropskému společenství" 14 str.A4, 17.4.1986 (úvaha o helsinském procesu, Pražské výzvě a německé otázce).

x

Ludvík Vaculík "Teror velký a malý" (fejton), 3 str.A4, duben 1986.

XXXXXXXX

XXXXXXXX

XXXXXXXX

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných v Info o Ch77 je v zásadě možné. Jde-li však o texty psané přímo pro Infoch, žádáme, aby byl při přebírání vždy uveden pramen. Vzhledem k určitým nejasnostem upřesňujeme, že v tomto čísle je možno bez udání pramene převzít dokumenty Charty 77 a sdělení VONS (včetně příloh), což ostatně platí o každém čísle Infochu, dále pak dopis Právu lidu; všechny ostatní texty počínaje rozhovorem Infochu s J.Ōnyszkiewiczem je možno převzít pouze s uvedením pramene.

XXXXXXXX

XXXXXX

XXXXXX

Krátké zprávy

Pavel Křivka vězněn na Borech

Nedávno odsouzený mladý ekolog inženýr Pavel Křivka vykonává trest odnětí svobody v nápravně výchovném ústavu Plzeň-Bory. Byl zařazen na těžkou práci - výrobu tzv.šatonů. Pro počáteční potíže v práci (neplnění výkonové normy) byl dokonce fyzicky ztýrán spoluvězni. Nyní se upravily i jeho zdravotní potíže - časté bolesti hlavy a poranění prstů z práce; Pavel Křivka byl několik dnů dokonce hospitalizován a poté mu byla přidělena poněkud méně namahavá práce. Pavel Křivka byl odsouzen k třem letům odnětí svobody, do konce trestu mu zbývají dva roky.

XXXXXXX

Petr Cibulka vězně v Horním Slavkově

Trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců (z celkových sedmi) vykonává signatář Charty 77 a člen VONS v NVÚ MS Horní Slavkov; při normálním průběhu trestu bude propuštěn 20.července t.r. Petra Cibulku trápí ekzém (následek z práce v předchozím trestu), ale podmínky v Horním Slavkově považuje za ~~max~~ rozhodně lepší než v Minkovicích. Podal okresnímu soudu v Solově žádost o podmíněné propuštění, protože už odpykal (i s vazbou) polovinu trestu. Jeho adresa je Petr Cibulka, 27.10.1950, NVÚ - PS 50/X NO, 357 31 Horní Slavkov.

XXXXXXX

O zdravotním stavu vězněného Petra Hauptmanna

Od září 1983 je vězněn inženýr Petr Hauptmann, který byl za údajné vy-
zvědačství odsouzen na deset let. Již během ruzynského věznění se mu
objevily na těle uzliny, pro něž byl v únoru 1984 lékařsky vyšetřen a
v březnu převezen do vězenské nemocnice v Praze-Pankráci. Byl mu ode-
brán histologický vzorek s negativním výsledkem. Od května 1984 je
ve výkonu trestu v II.NVS v NVÚ MS Minkovice, kde byl zařazen na nej-
těžší práci broušení korálků. Během měsíce zhubl o deset kilogramů a
objevila se u něj parazitóza. Snahy manželky o předání vitamínů nebo
aspoň tvrdých kartáčků na zuby byly marné. Protože lékařská péče neby-
la dostatečná, muselo o dva roky později dojít k chirurgickému zákro-
ku. M V roe 1985 pracoval několik měsíců na fyzicky nenáročném pra-
covišti, ale protože "neučinil to, co od něj státní orgány očekávaly"
(podle jeho vlastního vyjádření), byl přerazen zpět do brusírný korálků.
Petr Hauptmann je levák a tato práce je pro něj z tohoto důvodu obzvlášť
obtížná; je známo, že v NVÚ Minkovice je zařazování leváků na tuto
práci oblíbenou šikanou. - Na jaře 1985 podal P.Hauptmann podnět ke
stížnosti pro porušení zákona, na nějž dodnes nedostal odpověď, stejně
jako na žádost o milost a na žádost o pomoc, adresovanou Federálnímu
shromáždění z roku 1983.

XXXXXX

Vzpomínka na Jiřího Wolfa

(odsouzeného na 6 let za pokus poslat do ciziny zprávu o poměrech
v NVÚ Minkovice, vězněného t.č.v NVÚ Valdice)
Odsouzený z.č.12316 Jiří Wolf. Tak zněl první zápis v seznamu vězňů
NVÚ Minkovice, který se týkal vězně, jehož příjezd byl již dopředu a-
vizován a byly již učiněny dopředu příslušné přípravy. Hlavně bezpečá-
ci i náčelník pracovního zařazení projevovali o tohoto vězně nebyvalý
zájem. Tento zájem vyvolal zase zpětně zvědavost u nás, těch několika
málo odsouzených, kteří měli na starost příjem příbylců a kteří byli
zároveň při plnění pracovních povinností nuceni přicházet do styku s
již zmíněnými funkcionáři. Nikdo z nás nevěděl, proč se Wolf těší tak
neobvyklé pozornosti. Právě proto jsme se při prvním příležitosti
zeptali jeho samého na jeho osudy, které jej přivedly až do věznic.
Byl to štíhlý, tmavomlasý muž, působící velmi mladistvě, snad pro své
plaché, v tom prostředí dost zvláště působící jednání. Při první pří-
ležitosti, již při převlékání, se Wolf představil jako náruživý vy-
kladač svobody myšlení a ochrany lidských práv. Zaníceně, pokud to
ovšem podmínky dovolily, vykládal o tom, že kdesi na Jindřichohradec-
ku obhajoval a veřejně proklamoval myšlenky vyplývající ze závěrečné
deklarace helsinské dohody a ~~z toho~~ za to byl státními orgány perzekvo-
ván a později, po několika výstrahách, i uvězněn a odsouzen. Jeho pří-
padem se prý zabývaly i západní sdělovací prostředky jako klasickým
případem omezení základních lidských práv. I po příjezdu na lágr byl
Wolf upozorňován na to, že musí "dostat rozum", jinak se mu povede zle.
Svoji táborovou anabázi mi sice Wolf vyprávěl až o hodně později, ale
předkládám ji chronologicky. Byl zařazen na oddíl B, pracoviště pro-
vozu "válcová technologie", jedno z nejhorších pracovišť, v němž se
měl Jiří Wolf "obrátit na pravou víru". Vedením tábora mu byl vybrán
i speciální vychovatel, jakýsi npor.Burda, proslulý svými nevybíravými
způsoby a tvrdostí vůči "muklům". Burda šel hned k jádru věci. Zavo-
lal si Wolfa a zcela jednoznačně mu řekl, o co jde. Že jsou mu osob-
ně známy okolnosti Wolfova zatčení, že si je vědom toho, že má před
sebou člověka kvalitativně odlišného od všeho "lidského odpadu", který
je v lágru v absolutní většině. Proto také Wolfovi nabídl šanci, jak
nejlépe přežít. Bude Burdovi donášet vše, co se dozví a za to bude
požívat ochrany, bude pracovat na dobrém pracovišti a bude mít klid
ze strany ~~táboru~~ vedení tábora. Wolf okamžitě a bez rozmys-
lení odmítl. Když se vedení lágru od Burdy dozvědělo o Wolfově jedno-
značném stanovisku, stal se Wolf terčem soustředěných útoků, organi-
zovaných "bezpečáky" a tvrdě vykonávaných Burdou. Wolf byl zařazen
na práci, kde absolutně nemohl splnit normu, stal se terčem pozornosti
pracovních referentů i mistrů a v neposlední řadě i obětí útoků ná-

silnických recidivistů. Nikdo v lágrových podmínkách nemůže takovému soustředěnému útoku odolat, a proto i Wolf zakrátko podlehl. Po sérii stále se stupňujících kázenských trestů se ocitl na tzv. zvláštním oddělení, kde byli umísťováni ti nejhorší z nejhorších. Oddělení, jež svým režimem a životními podmínkami bylo srovnatelné s tím nejhorším, co minulost dokázala v oblasti vězenství vymyslet. V té době jsem měl ~~prá~~ právě možnost jako jediný se s Wolfem stýkat. Ještě více pohubl, oči se mu horečnatě leskly, ale stále ~~za zůstá~~ zůstával ~~fanatickým disk~~ tím až fanatickým diskutérem, obhajujícím své pravdy, které se ovšem k jeho neprospěchu lišily od oficiálních. Nikdy si nenařikal, nežádal žádné výhody, jen ~~x~~ se vždy snažil využít netřežené chvílky k několika slovům, která mu zjevně vždy přinášela uspokojení a snad i sílu k dalším zápasům. Na zvláštním oddělení byl vždy po dobu tří měsíců, potom zase pár dní na oddíle, a ~~znovu~~ znovu, vždy pod vykonstruovanými záminkami, na zvláštním. Rovněž používání fyzické síly proti Wolfovi bylo obvyklé, protože mnozí příslušníci se cítili kompetentní obracet Wolfa "na pravou víru" a používali k tomu prostředky adekvátní svým osobám. Jiří Wolf dostal "nášup" a za odmítání práce - ostatně dost problematické odmítání - zároveň s přeřazením do III. NVS - tedy do nejhorší skupiny. Po tu dobu, kterou ještě v Minkovicích strávil, byl zařazen na oddíl A, kde měl relativní klid. Ani on již tolik nebouřil, spíše se uzavřel do sebe. Od jeho odjezdu z Minkovic jsem o něm neslyšel, až nyní z Hlasu Ameriky. Byl prý ~~a~~ znovu odsouzen k ~~š~~ šesti letům vězení.

Bývalý spoluvězeň J. Wolfa

XXXXXX

Literární portrét Heřmana Chromého (od 9.4.1986 ve vazbě pro údajné pobuřování)

Kulturní činnost a tvorba Heřmana Chromého spočívá od počátku hlavně v literární oblasti, zvláště v poezii. Jeho poslední sbírky jsou Dlouze skndující občan (1978), Chlapec Rock (1979-80), Vepřové něžnosti (1982-84) a Veřejné úrazy a básnování (1984-85). Ukázky z jeho poezie přináší časopis Vokno č.10.

Některé básně, hlavně zpočátku, vycházely Heřmanu Chromému i v oficiálním tisku, postupem doby stále méně, dnes již vůbec.

Současně se věnoval veřejné recitaci svých básní, což vedle písemného rozšiřování pro něj byla jediná možnost prezentace jeho poezie. Veřejně recitoval i básně a literární díla jiných autorů, Majakovského, Brechta, beatníků, Wernische, Jirouse a j. V druhé polovině 70. let vedle v Mělníku recitační soubor Otisky, s nímž - a později i samostatně - několikrát vyhrává Wolkerův Prostějov.

Zájem o rockovou a folkovou hudbu ho na počátku 80. let přivádí k práci na několika scénických komponovaných pořadech, založených na koláži hudby, mluveného slova, pohybu i obrazu. Jsou to pořady "Rozpínej svou mysl..." (uvedený jednou i v pražském Divadle hudby), "Vzkazy" (vytvořený na zakázku okresního kulturního střediska v Mělníku k výročí osvobození Československa), dále Zappa aus Paka, ~~což~~ což je koláž hudby a textů Franka Zappy, doplněná výběrem z českých metodických příruček, politických publikací, receptů apod. Pořad byl uváděn několikrát, pouze však na neoficiálních akcích. Prozatím poslední je "Pepíkova garáž", opět na motivy Zappovy hudby a textů. I tento pořad byl uváděn jen neoficiálně, pouze jednou oficiálně v plzeňském Hi-Fi klubu, což tvůrcům pořadu, Heřmanu Chromému a Vladimíru Líbalovi přivodilo trestní stíhání pro výtržnictví. Soud však oba obžalované osvobodil.

Tvorba Heřmana Chromého je stále vyhraněnější a možností pro oficiální vystupování stále ubývá. Vystupuje ještě zcela výjimečně v pražské Redutě, ale jinak je nucen podílet se na různých neoficiálních akcích, na něž dojíždí i do vzdálených míst. Tak např. vystupuje začátkem 80. let s písničkářem Pepou Nosem.

I přesto nikdy nepřestal usilovat o navázání dialogu s oficiální kulturou. Svědčí o tom i jeho články v časopise K Tvorba. (Této formy dialogu se později vzdává.) Polemizuje také s redaktorem literární přílohy Tvorby J. Čejkou, s jeho názory, vyjádřenými v článku Socialistic-

ký realismus. Dokladem jeho otevřenosti je však samotná jeho tvorba, která svou upřímností a zájmem o člověka a jeho problémy k tomuto dialogu s plnou odpovědností přímo vybízí.

XXXXXX

Setkání ~~XXXXXXXXXXXX~~ mluvčích Charty 77 s paní Ridgewayovou
Dne 16.4.1986 se sešli mluvčí Charty 77 Anna Sabatová a Jan Štern a člen kolektivu mluvčích Václav Malý s paní Rozanne Rodgewayovou, náměstkyní ministra zahraničních věcí USA, a s panem Rolandem Kuchelem, vedoucím východoevropského oddělení ministerstva zahraničních věcí USA, který paní Ridgewayovou doprovázel. Setkání byl také přítomen velvyslanec USA v ČSSR p. William Luers. Pí Ridgewayová byla v Československu na oficiální návštěvě a setkání se uskutečnilo z její iniciativy. Hovořilo se zejména o dodržování lidských práv v ČSSR, o nedávno uzavřené kulturní dohodě mezi USA a ČSSR a také o ekologické a náboženské problematice v ČSSR.

XXXXXX

Zásahy Státní bezpečnosti proti přednáškám v Praze

Dne 17.3. byl příslušníky StB zadržen a po dvě hodiny zadržován Ladislav Hejdánek, který se ubíral do bytu Ivana Havla, kde měl přednášet na filozofické téma. O čtyři týdny později, 14.4., byl před ~~domem~~ týž domem zadržen Petr Uhl, který měl přednášet na téma "možnosti uplatnění společenské samosprávy v Československu". Při osobní prohlídce byly P. Uhlovi odebrány všechny písemnosti; po dvou hodinách byl propuštěn.

XXXXXX

Výsledky na přednáškovou činnost v Opavě

V období 24. března až 30. března byli postupně v Opavě vyšetřováni orgány SNB student Jiří Piskoř, jeho bratr Jaromír Piskoř, řidič Petr Dombeck, pracovník městské knihovny Ivoš Petr a student Univerzity Palackého v Olomouci Kamil Heim. V následujícím týdnu byla vyšetřována pracovnice městské knihovny Eva Šimečková. Důvodem vyšetřování bylo, že se zúčastnili filozofických rozhovorů, které organizoval Jaroslav ~~Kuchyna~~ Kuchyna z Opavy, který žije nyní v Praze. Při rozhovorech měl účastníky seznamovat s obsahem filozofických seminářů, pořádaných v Praze Ladislavem Hejdánkem.

XXXXXX

Útok příslušníků VB na Stanislava Devátého

Dne 22.4.1986 zaslal Stanislav Devátý z Gottwaldova ministru vnitra ~~ČX~~ ČSSR V. Vajnarovi stížnost. Signatář Charty 77 Stanislav Devátý měl v Gottwaldově už mnoho konfliktů s orgány SNB, zvláště koncem loňského roku v souvislosti s trestním stíháním proti Jaromíru Němcovi a spol. Ze stížnosti plyne, že S. Devátý navštívil dne 18.4.1986 vinárnu Kocanda, kde v 23,40 prováděli čtyři příslušníci SNB kontrolu občanských průkazů. S. Devátý požadoval na jednom příslušníkovi SNB, aby se prokázal služebním průkazem; odvolával se přitom na příslušné ustanovení zákona č. 42/1974 Sb. o prokazování příslušníků ke stavu. To příslušník odmítl s tím, že takový zákon neexistuje a Stanislav Devátý byl násilím spoután a vyvezen z vinárny. ~~XX~~ Ve stížnosti dále uvádí, že s ním bylo zacházeno velmi surově: při vlečení ztratil dokonce na kratší dobu vědomí. Fyzické týrání doprovázeli příslušníci VB urážkami; z jejich slov vyplynulo, že S. Devátého znají a že jsou proti němu zaujati pro jeho stížnosti a činnost. Poté byl S. Devátý, jak píše dále ve stížnosti, ~~a~~ odvezen na okresek VB, kde byl bez vysvětlení držen dva a půl hodiny. Na svoji žádost byl nakonec odvezen na úrazové oddělení místní nemocnice, kde byl ošetřen. Za pomoci personálu nemocnice došel domů ve čtyři ráno.

XXXXXX

Jaromíru Šavrdovi zabráněno v odjezdu do Prahy

Dne 26.3.1986 zaslal stížnost federálnímu ministru vnitra Vratislavu Vajnarovi na počínání příslušníků SNB ostravský sposovatel Jaromír Šavrd~~a~~. Jaromír Šavřda byl ~~se~~ svou snachou dne 21.3.1986 zadržen před nádražím Ostrava-Poruba. Byli odvezeni -každý zvlášť- na OO VB Ostrava-

Poruba, kde byli zadržováni do té doby, než odjel rychlík do Prahy, kam chtěli cestovat na mezinárodní výstavu koček. Jejich zadržení bylo jen mlhavě vysvětleno blíže neurčitým "vyšetřováním". Nebyl sepsán žádný protokol a po hodině a půl byli propuštěni. Příslušníci je odmítli odvézt zpět na nádraží. Jaroslav Savrda upozorňuje na obdobné šikany, jimž byl podroben už dříve a žádá náhradu škody, která mu byla způsobena mj. špatným umístěním jednoho soutěžního zvířete.

XXXXXX

Narušení životního prostředí v n.p. Spolana Neratovice

Výroba kaprolaktanu má ve Spolaně dlouholetou tradici. Kaprolaktan $C_6H_{11}OH$ se používá hlavně k výrobě polyamidových vláken (silon, nylon a podl). Při denní produkci kaprolaktanu 120 až 125 tun odpadá jako vedlejší produkt síran amonný/ $NH_4/2SO_4$. Síran amonný je bílý prášek, který se dobře rozpouští ve vodě. Používá se ho jako hnojivo a jeho denní produkce činí 500 až 600 tun.

V poslední době odbyt síranu amonného vázne. Je to proto, že způsobuje okyselení půdy, které je i tak dost kyselé. Vázne tedy odbyt jak pro domácí spotřebu, tak i pro Jugoslávii, kam se volně ložený ~~na~~ vagonech vyvážel.

Je nutné vyrábět kaprolaktan, na něm závisí výroba v dalších podnicích. Přitom vedlejší produkt síran amonný není k použití. Není prodejní a hromadí se v závodě. Existují řešení likvidace síranu amonného, ale v dohledné době nejsou použitelná. Šlo by buď o 1) zavedení technologie, která je založena na chemickém rozkladu síranu amonného. Taková technologie v zahraničí existuje, ale její zavedení u nás by bylo zdoluhavé a drahé. Nebo 2) by se síran amonný mohl vyvážet do některé z rozvojových zemí, kde by byl použit jako hnojivo. Toto řešení lze výhledově uskutečnit, ovšem za cenu finančních ztrát. Ve Spolaně přistoupili k jinému řešení, a to drastickému. Došlo k němu i přesto, že se předem vědělo, že ~~xxixxxxxxxxxxxxx~~ taková situace vznikne. Převážná část denní produkce síranu amonného se z výroby vyváží na volnou plochu v zadní části závodu. Skládka nebyla vůbec připravena. Síran amonný se skladuje na volně ploše, bez zpevněného podkladu a bez ohraničení plochy. Jw ve vzdálenosti 100 ~~metr~~ metrů od Labe. Vlévem počasí se síran rozmáčí, vniká do země a do spodních vod. Vrchní část hromady je ztvrdlá jako kámen a na to se vozí další a další tuny. V současné době, tj. na konci března 1986, je na skládce 30 000 tun síranu amonného. Mnoho lidí ve Spolaně o tom ví, mluví se o tom. Neví se, zda skládka vznikla se souhlasem vyšších orgánů. Je ale známo, že okresní hygienická stanice souhlas nedala a ani o tom oficiálně neví.

Neratovice březen 1986

XXXXX

XXXXX

XXXX